

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. KONSTYTUCJI 3 MAJA W IŁAWIE DIAGNOZA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH I CZYNNIKÓW RYZYKA rok szkolny 2024/2025

a) Podstawa prawna

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii przeprowadzono wśród społeczności szkolnej diagnozę, której celem było określenie czynników chroniących oraz czynników ryzyka

b) Cel badania:

Celem badań była ocena czynników ryzyka i czynników chroniących zachowań problemowych/ryzykownych uczniów naszej szkoły. Niniejszą diagnozę opracowano na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

c) Charakterystyka szkoły:

Szkoła posiada określone cele i kierunki działania akceptowane przez uczniów, nauczycieli i rodziców. W pracę nad tworzeniem i modyfikowaniem Programu wychowawczo–profilaktycznego szkoły zaangażowani są: nauczyciele, uczniowie i rodzice. Pracownicy szkoły podejmują działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów w szkole. Starają się kształtować postawy tolerancji i empatii, w tym wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. poprzez włączanie ich w życie społeczne szkoły. Wychowawcy prowadzą systematyczny monitoring frekwencji - regularne rozmowy z uczniami i rodzicami.

d) Grupa badawcza:

- a) 144 uczniów klas drugich i trzecich technikum oraz branżowej szkoły I stopnia
- b) 90 rodziców uczniów
- c) 56 nauczycieli

e) Metody badawcze:

- a) Metoda sondażu z wykorzystaniem anonimowej ankiety dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli

f) Narzędzia badawcze:

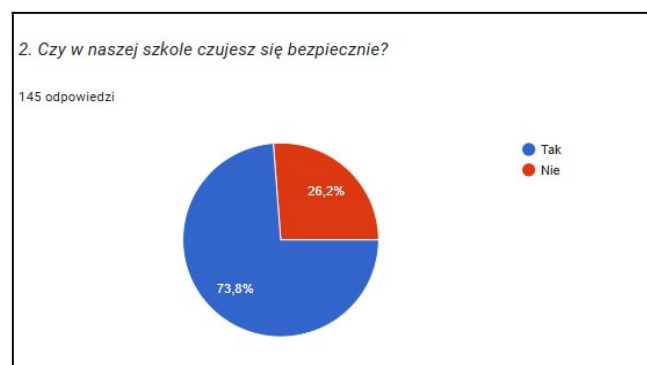
- a) Kwestionariusz ankiety składał się z 14 pytań dla uczniów.
- b) Kwestionariusz ankiety składał się z 10 pytań rodziców.
- c) Kwestionariusz ankiety składał się z 8 pytań do nauczycieli.

Po przeprowadzonym ankietowaniu dokonano analizy ilościowej i jakościowej otrzymanych wyników oraz porównano odpowiedzi z poszczególnych grup badawczych.

g) Raport z diagnozy

Analiza odpowiedzi uczniów

Blisko 92% badanych uczniów potwierdza, że przestrzega zasad bezpieczeństwa, które obowiązują w szkole. Natomiast należy zwrócić uwagę, że ponad 26% tej samej grupy nie czuje się bezpiecznie w szkole, pomimo, że część z nich sama przestrzega zasad bezpieczeństwa. Można wywnioskować, że czynnikiem braku bezpieczeństwa mogą być inni uczniowie, niepokojące relacje (co potwierdzi dalsza część raportu).

Z przeprowadzonej analizy badania wśród uczniów wynika, że czynniki ryzyka są związane z różnego rodzaju uzależnieniami i ich potencjalną akceptacją. Największą trudnością z jaką zmagają się młodzież jest uzależnienie od Internetu (około 81%). Ponad ¼ badanych wskazuje palenie papierosów. Natomiast 14% badanych przyznaje, że pije alkohol.

Uczniowie potwierdzają, że podczas spotkań z nauczycielami poruszane są tematy związane z uzależnieniami (około 80% ankietowanych). Działania te mają niewątpliwą wpływ na poszerzenie wiedzy i świadomości uczniów w zakresie wpływu używek na zdrowie.

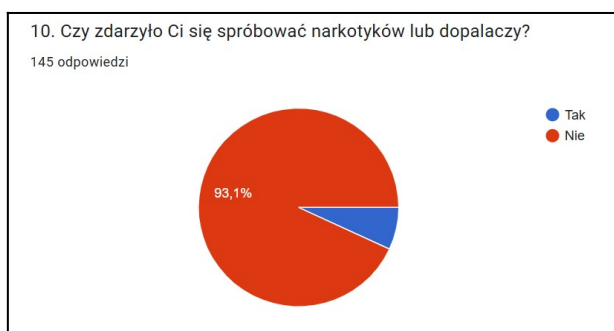
Kolejnym obszarem, który został poddany badaniem był stosunek uczniów do alkoholu oraz substancji psychoaktywnych. Uczniowie **kategorycznie sprzeciwiają** się zażywaniu narkotyków lub dopalaczy w ich wieku. Natomiast wykazują **większą tolerancję i obojętność** do spożywania alkoholu przez ich rówieśników. Może wynikać to z tego, że blisko połowa ankietowanych stwierdziła, że ich znajomi ze szkoły spożywają alkohol. Taki sam procent uczniów deklaruje, że spróbowało już alkoholu.

7. Określ swój stosunek do poniższych stwierdzeń.

Kopiuuj

Uczniowie potwierdzili, że nie próbowali narkotyków lub dopalaczy (około 93%). 22% potwierdziła, że wśród ich znajomych ze szkoły są osoby, które zażywają w/w substancje.

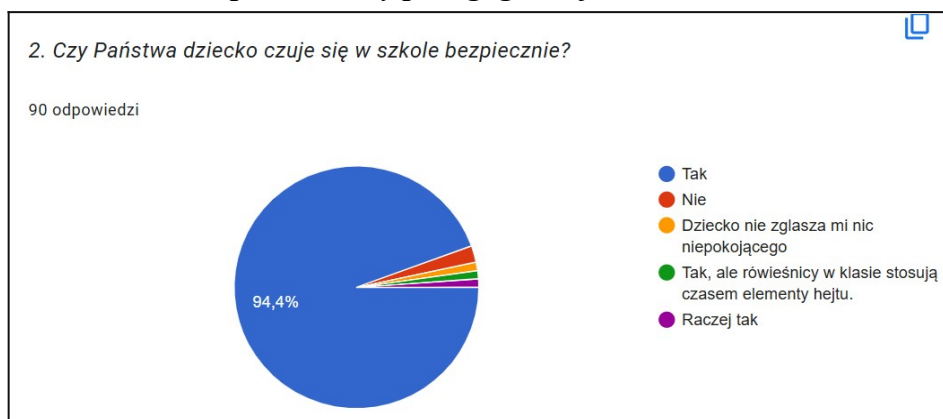

Uczniowie jako **czynniki chroniące** wymieniają: dobre relacje z członkami rodziny (około 63%), posiadanie zainteresowań (58%) oraz poczucie bezpieczeństwa (29%). Według uczniów **działaniami wspierającymi** są: lekcje wychowawcze, uroczystości szkolne, współpraca z rodzicami oraz zachęcanie uczniów do rozwoju własnych zainteresowań. Badani uczniowie wśród mocnych stron szkoły wymieniają: przyjazną atmosferę, pozytywne relacje z nauczycielami, imprezy szkolne/konkursy, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, kąciak relaksu (pufy).

Wszyscy ankietowani potwierdzają, że **są w szkole dorosłe osoby, do których mogą zgłosić się o pomoc, powiedzieć o swoich trudnościach**. $\frac{3}{4}$ badanych uczniów kiedy widzą, że komuś w szkole dzieje się krzywda, zwykle zgłaszają to nauczycielowi (37% odpowiedzi), reagują na bieżącą sytuację - udzielają pomocy (32%). Około 27% ankietowanych deklaruje że nie podejmuje żadnych działań.

Analiza odpowiedzi Rodziców

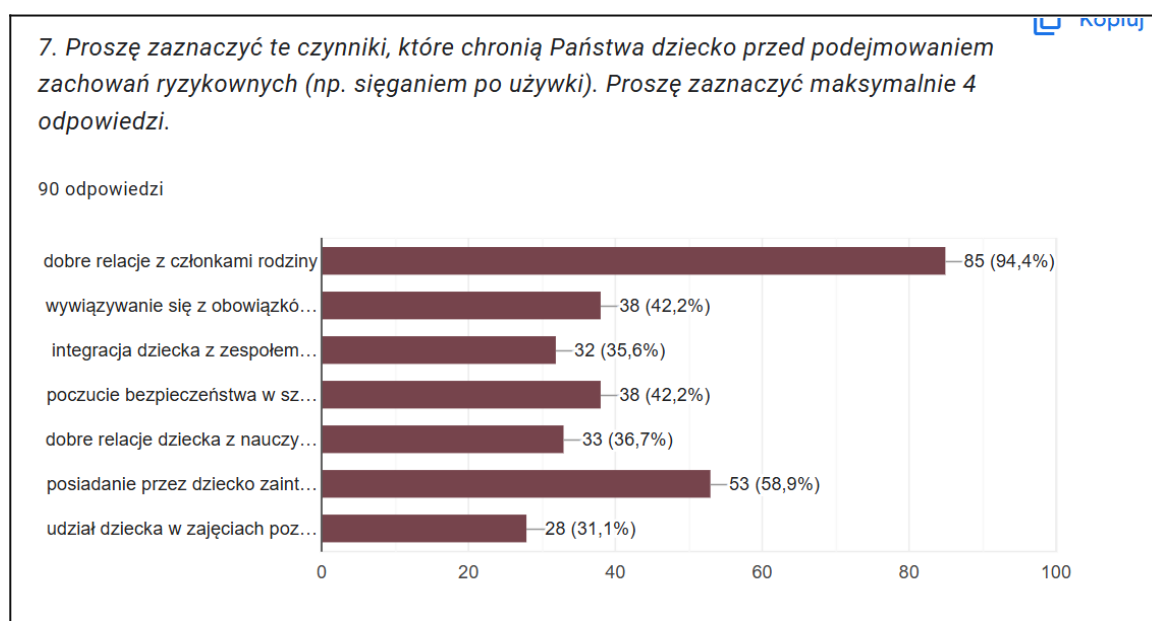
97% rodziców biorących udział w badaniu potwierdziło, że mają pozytywne relacje ze swoimi dziećmi. **Niemal 95% ankietowanych** potwierdza, że ich **dzieci czują się w szkole bezpiecznie**. Wśród czynników wpływających na wymieniania: **dobrą atmosferę w szkole, szacunek wobec ucznia, wsparcie kadry pedagogicznej**.

Na pytanie „**Czy Pana/Pani dziecko ma za sobą inicjację alkoholową?**” Niemal 85% rodziców odpowiedziało przecząco. 9% nie ma wiedzy. Podobnie kształtują się odpowiedzi dotyczące substancji psychoaktywnych.

23% rodziców deklaruje, że znajomi (ze szkoły) ich dziecka nie zażywają substancji psychoaktywnych. **59% badanych nie ma wiedzy** na ten temat. Blisko 18% wskazuje, na obecność takich osób w szkole.

Wśród czynników, które **chronią** dzieci przed podejmowaniem zachowań ryzykownych rodzice wskazują najczęściej: **dobre relacje z członkami rodziny, posiadanie przez dziecko zainteresowań, wywiązywanie się z obowiązków oraz poczucie bezpieczeństwa**.

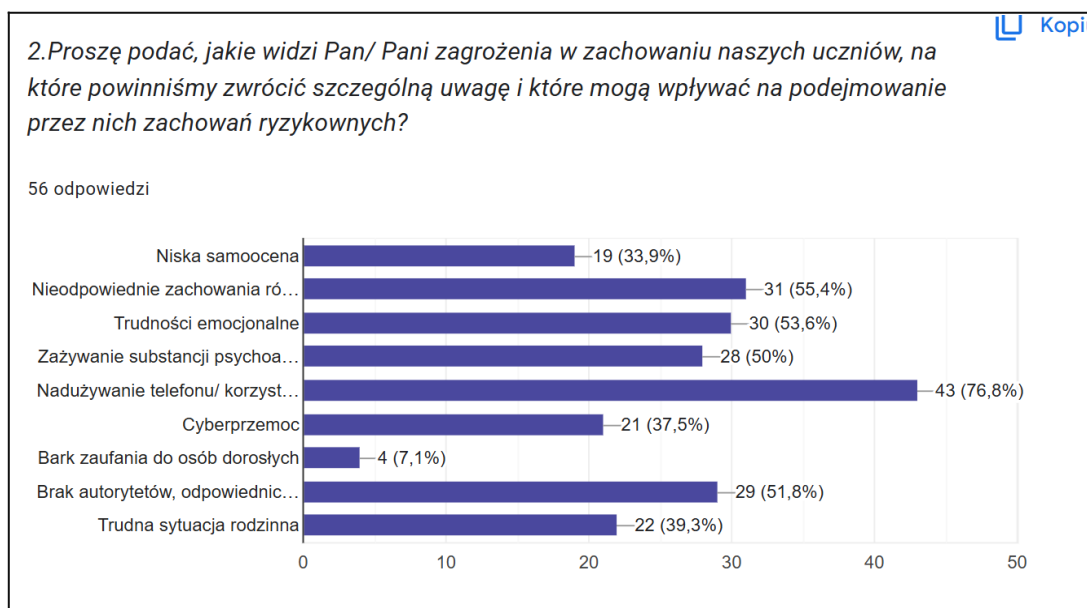
Najbardziej skutecznymi działaniami profilaktycznymi dotyczącymi uzależnień rodzice wskazują warsztaty i zajęcia z pedagogiem (62% odpowiedzi), zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań (51%), pogadanki z wychowawcą (44%).

43% badanych rodziców potwierdza, że nauczyciele poruszają podczas zajęć i rozmów z uczniami tematy związane z uzależnieniami. Ponad 50% rodziców nie ma wiedzy na ten temat. **Problemy** wskazane przez rodziców, na które szkoła powinna zwrócić szczególną uwagę to: **używkki, przemoc rówieśnicza – cyberprzemoc.**

Analiza odpowiedzi Nauczycieli

Według nauczycieli **najważniejszymi zagrożeniami** w pracy wychowawczo-profilaktycznej w roku szkolnym 2024/2025 powinny być: **zasady funkcjonowania w szkole konieczność ich respektowania (57%), kultura osobista uczniów, szacunek wobec nauczycieli (55%), tolerancja, szacunek wobec innych (52%)** oraz **profilaktyka uzależnień (45%)**

Szczególną uwagę nauczyciele zwracają na **nadużywanie telefonów/komputerów** przez uczniów (77% odpowiedzi) oraz **nieodpowiednie zachowanie (55% odpowiedzi)**, Dodatkowym zagrożeniem są **trudności emocjonalne uczniów (54% odpowiedzi)**, **brak autorytetów (52% odpowiedzi)**.

Znaczna część nauczycieli (59% odpowiedzi) **nie dostrzega żadnych zagrożeń** w szkole i w jej najbliższym otoczeniu. Pozostali tj. 41% ankietowanych wymieniają najczęściej: **narkotyki, nadużywanie telefonu, trudności emocjonalne, przemoc rówieśnicza.**

Czynniki środowiska szkolnego, które *pozytywnie* wpływają na funkcjonowanie uczniów i chronią ich przed podejmowaniem zachowań ryzykownych to: ***dobra atmosfera, wsparcie oraz życzliwy stosunek nauczycieli do ucznia, dobre relacje***. Dobre relacje w rodzinie, świadomość swoich czynów oraz posiadanie właściwych wzorców to najczęściej wymieniane przez nauczycieli indywidualne cechy uczniów, które chronią ich przed zachowaniami ryzykownymi.

Mocną stroną naszej szkoły w zakresie pracy wychowawczo-profilaktycznej, wskazywane przez nauczycieli to przede wszystkim: ***dobre relacje z uczniem, życzliwa atmosfera, działalność poza edukacyjne (konkursy) w naszej szkole, wzajemne wsparcie nauczycieli, szybka reakcja na pojawiające się trudności, zaangażowanie w pracę osób odpowiedzialnych za działania psychologiczno-pedagogiczne, zajęcia integracyjne***.

Nauczyciele wskazali następujące zagadnienia, które należy udoskonalić w obecnym roku szkolnym, ***zaangażowanie rodzica w proces edukacyjno– wychowawczy dziecka, zwiększenie oferty warsztatowej dla uczniów, poprawienie komunikacji między nauczycielami a uczniami*** (uwrażliwienie na potrzeby uczniów), ***jednakowe stosowanie zapisów Statutu przez nauczycieli i wychowawców***.

h) Wnioski z diagnozy

Na podstawie powyższej analizy można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Rodzice deklarują, że ich relacje z dzieckiem są bardzo dobre lub dobre.
2. Jako przyczynę dobrego samopoczucia dziecka w szkole rodzice podają dobry poziom relacji uczeń-nauczyciel i życzliwą atmosferę.
3. Wszystkie badane grupy zgodnie podają następujące czynniki chroniące: dobre relacje w rodzinie, posiadanie zainteresowań, poczucie bezpieczeństwa, dobre relacje dziecka z nauczycielem, integracja dziecka z zespołem, wywiązywanie się z obowiązków, udzielanie sobie wzajemnej pomocy, posiadanie właściwych wartości, świadomość swoich czynów.
4. Badana młodzież *wyказuje większą tolerancję i obojętność do spożywania alkoholu*. Ankietowani zdecydowanie są przeciwni zażywaniu substancji psychoaktywnych w tym wieku.
5. Blisko 30% uczniów deklaruje, że nie reaguje kiedy widzi, że w szkole komuś dzieje się krzywda.
6. Badania potwierdzają, że rodzice nie są świadomi, że ich dzieci mają za sobą kontakt z alkoholem. 50% uczniów potwierdziło inicjację alkoholową.

7. Uczniowie nadużywają telefonu, co może wpłynąć na jakość relacji rówieśniczych.
8. W szkole są osoby, które zażywają środki psychoaktywne. W opinii rodziców są to znajomi ich dzieci (18%), nieco więcej w opinii uczniów (22%).
9. Preferowanymi działaniami profilaktycznymi szkoły są: lekcje wychowawcze, warsztaty i zajęcia ze specjalistami, uroczystości szkolne, współpraca z rodzicami, zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań.

a) czynniki chroniące

- dobre relacje w rodzinie
- posiadanie zainteresowań
- poczucie bezpieczeństwa
- dobre relacje ucznia z nauczycielem
- integracja ucznia z zespołem
- wywiązywanie się z obowiązków
- udzielanie sobie wzajemnej pomocy
- posiadanie właściwych wartości
- świadomość swoich czynów.
- respektowanie przez większość uczniów norm społecznych, zasad zachowania i bezpieczeństwa
- wykwalifikowana kadra pedagogiczna
- dobry kontakt oraz wsparcie emocjonalne ze strony nauczycieli
- poczucie, że w szkole jest przyjazna atmosfera, przyjaźni nauczyciele

b) czynniki ryzyka

- nadużywanie komputera, internetu
- sporadyczne stosowanie substancji psychoaktywnych (większa *tolerancja i obojętność w stosunku do spożywania alkoholu.*)
- niskie zaangażowanie rodziców w sprawy edukacyjne ich dzieci
- niewłaściwe relacje rówieśnicze

Rekomendacje

- kształtowanie postaw i norm przeciwnych picciu alkoholu i używaniu narkotyków oraz dopalaczy
- kontynuowanie działań z zakresu dbałości o bezpieczeństwo
- eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w szkole (np. przemoc i agresja)
- budowanie umiejętności rejestrowania i reagowania na sygnały świadczące o używaniu substancji psychoaktywnych przez dziecko i/lub jego przyjaciół/kolegów
- kontynuowanie działań wychowawczo-profilaktycznych, które zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa w szkole- egzekwowanie od uczniów zachowań zgodnych ze Statutem Szkoły
- jednakowe stosowanie zapisów Statutu przez nauczycieli
- kontynuacja działań organizowanych na terenie Szkoły (konkursy, wyjścia integracyjne, ogniska itd.)

Zespół ds. Ewaluacji Programu wychowawczo- profilaktycznego

Magdalena Jakubowska

Ewelina Matusiak- Kowalewska

Wioletta Snowacka